

αυτήν, δὲν ἐπιτρέπεται ὅπωςδὴποτε νὰ ἐγγίσουν αὐτὸν) Ἄνδρ. Τρίτη κι ἄγχιτη (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἑρμούπ. Ἀγγιχτος! (ἀναφωνοῦν οἱ παῖκται ὑπερπηδῶντες τὸν κύπτοντα χωρὶς νὰ τὸν ἐγγίσουν) Χίος κ. ἁ. Συνών. ἄγγιαχτος 2. β) Ἀνέπαφος, ἀκέραιος, συνήθως ἐπὶ τροφίμων σύννηθ. : Τυρὶ-ψωμὶ ἄγγιχτο. Τὸ φαγεῖ εἶν' ἀκόμ' ἄγγιχτο 'ς τὸ τραπέζι. Ὁ καφές του εἶναι ἄγγιχτος. Ὁ σκύλλος φέρνει τὸ λαγὸ 'ς τὸν ἀφέντη του ἄγγιχτο. Χρήματα ἄγγιχτα σύννηθ. Λήδι ἀνέγιο Ἀπύρανθ. Ἀποὺ τὴν μὲν μερῶν τῆς στρατίας τὰ χορτιάρια ἦτον φαωμένα κι ἀποὺ τὴν ἄλλην ἦτον ἀνήγιστα Σύμ. Ἡ πῖττα εἶν' ἄγγιχτ' Ἰωάνν. Συνών. ἄγγιαχτος 2 β. 2) Ὁ μὴ τεθεὶς ἀκόμη εἰς χρῆσιν, ἀχρησιμοποίητος, καινούργιος, ἐπὶ ἐνδυμάτων, σκευῶν κττ. Εὐβ. (Κύμ.) Κρήτ. Σύμ. κ. ἁ. : Τὰ ροῦχα του εἶναι ἄγχιτα Κρήτ. Ἀνήγιστο ροῦχο Σύμ. Σκουτὶ ἀνέζιγο Κύμ. Συνών. ἀγκαίνιαστος, ἀφόρετος, καινούργιος. 3) Τὸ θηλ. ἄγνή, ἐπὶ παρθένου σύννηθ. : Εἶναι ἄγγιχτη ἀκόμα. Τὴν εἶχε μαζί του μέρες, μὰ τὴν ἄφησε ἄγγιχτη (ἐνν. τὴν κόρην) σύννηθ. Κωπέλλα ἄγχιτη Ἀπύρανθ. Παρθένες πεντάμορφες καὶ ἄγγιχτες σὰ λουλούδια τοῦ βουνοῦ, ὁ ἀφρὸς κι ὁ ἀθέρας τῆς ὁμορφίᾳς καὶ τῆς παρθενίᾳς Μποέμ Ἀγριολούλ. 56. Συνών. ἄγγιαχτος 3, ἀμάκ-κωτος. 4) Μεταφ. ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ ἐγγίσῃ (δηλ. ὁ μὴ ἐπιτρέπων νὰ τὸν ἐγγίσουν), εὐέξαπτος, εὐερέθιστος Κυδων. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) κ. ἁ. : Εἶναι μιά ἀνέγιτη! Μάν. Συνών. ἄγγιαχτος 4.

Ἀγγλικά τά, σύννηθ.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Ἀγγλος.

Ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα: Μαθαίνω-γράφω-μιλῶ Ἀγγλικά.

Ἀγγλογάλλος ὁ, πολλαχ. Ἀγλογάλλος Θήρ. Ἀγλουγάλλους Κυδων. Ἀγρουγάλλους Λέσβ. Ἀγγλοάλλος Μεγίστ. Ἀγλοάλλος Σύμ.

Ἐκ τῶν ἐθνικῶν ὄν. Ἀγγλος καὶ Γάλλος.

1) Μέγας τὸ ἀνάστημα καὶ δυσειδής τὴν μορφήν (ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ ἀναστήματος τῶν Ἀγγλῶν. Ἡ λ. ἔχει τὴν ἀρχὴν ἐκ τῶν χρόνων τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, ὅτε Ἀγγλογάλλοι ὠνομάσθησαν οἱ σύμμαχοι Ἀγγλοὶ καὶ Γάλλοι διελθόντες διὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τοῦτο γνωστοὶ καταστάντες) Λέσβ. 2) Ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν στρατιωτικῶν σκωπτικῶς ὁ στρατιώτης, ὅστις προερχόμενος ἐκ τῶν ἀπαλλαγέντων καὶ ἀνυποτάκτων καὶ ὦν ἀγύμναστος μένει εἰς τὰ λεγόμενα ἔμπεδα. 3) Ἀλέκτωρ ὑψηλός, ἔχων ἀραιὸν πτέρωμα καὶ ἄκομψος Λέσβ. 4) Εἶδος μικροῦ ἰχθύος γινομένου καὶ ἀλιτάστου Θήρ. Κυδων. Σύμ.

ἀγγλοφέρνω ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνῶ 22 (1910) 252.

Ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. Ἀγγλος καὶ τοῦ ρ. φέρνω, περὶ οὗ ὡς β' συνθετ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ἐνθ' ἄν.

Προσποιοῦμαι, μιμοῦμαι τοὺς Ἀγγλους, ἀγγλίζω.

ἀγγολόι τό, Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ.)

Ἐκ τοῦ ἁμαρτ. ἀγγολόγος.

Ἀλιευτικὸν ὄργανον ἀποτελούμενον ἐκ σάκκου δικτυωτοῦ, τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον περιβάλλεται διὰ σιδηροῦ κρίκου καὶ φέρει πλαγίως ἐμπετηγμένον μακρὸν ξύλινον κοντὸν ὡς λαβὴν. Τοῦτο βυθίζων ὁ ἀλιεὺς εἰς ἀβαθῆ μέρη τῆς θαλάσσης καὶ ἰσχυρῶς διὰ τοῦ στομίου προσφάων τὸν πυθμένα ἀλιεῦει τὰ ὀστρακόδερμα.

ἀγγονίζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. ἀγγονίν.

Ἐνεργ. προμηθεύω τι εἰς τινα: Ἡ κοπελ-λούδα ποῦ σ' ἀγγόνισα ἐν' καλή. Ἀγγόνισά τον μὲν μούλαν-φοράαν (φοράδαν). Μέσ. ἀποκτῶ, προμηθεύομαι: Πάντα ἀγγονίζεται καλὰ ἀπ-πάρκα (ἱππάρια). Ἀγγονιστήκαμεν καλὰ πεζούνια (περιστέρια). Ἀγγονιστήκαμεν κορκοὺς τῶν ἐν ἡμποροῦμεν νὰ τοὺς ξηλείψωμεν (κορκοὺς=κορεοὺς). Ἀγγονίστηκα φτεῖρες. Εἶμαι ἀγγονισμένος πράματα καλὰ (ἔχω προμηθευθῇ κτλ.) || Παροιμ. Ἀγγονίστην τῶν δ' ὁ δούλ-λος βρακοζώνιν; (ἐπὶ σπατάλου μὴ δυναμένου νὰ ἔχῃ οὐδὲν μόνιμον κτῆμα ἢ ἐπὶ πτωχοῦ, παρὰ τοῦ ὁποίου μάταιον εἶναι νὰ ζητῶμεν πρᾶγμα τι, ὅπερ μόνον πλούσιος δύναται νὰ ἔχῃ, ἢ ἐπὶ πτωχαλαζόνος ἐπιδεικνυομένου διὰ κοινόν τι καὶ σύννηθες ἐνδυμα, σκευὸς κττ.). Πβ. ἀξ ἀγγονίζομαι.

ἀγγονίν τό, Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖς. *ἐκγονίδιον. Πβ. ἀρχ. ἐκγονος.

1) Τὸ γεννηθὲν παρὰ τινα, τὸ οἰκογενές, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀποκτηθὲν δι' ἀγορᾶς, ἐπὶ θήλεος ζῴου καὶ πτηνοῦ: Ἐβόρασες τὸν ἄπ-παρον ἢ ἐν' ἀγγονίν σου; (ἄπ-παρος=ἵππος). Τὴν φοράαν μου ἐν τὴν πουλῶ, γιατί ἐν-νὰ μοῦ κάμη ἀγγονίν. 2) Γονὴ πρὸς ἀναπαραγωγὴν τοῦ εἶδους, ἐπὶ ζῴου θήλεος ἢ πτηνοῦ: Ἐπκίασεν κουβέλ-λαν-ἐπκίασεν δούλ-λαν γὰ ἀγγονίν (ἀπέκτησε προβατῖναν-σκύλλαν ἐκλεκτὴν πρὸς πολλαπλασιασμόν τοῦ εἶδους). Κατσέλ-λα γὰ ἀγγονίν (κατσέλ-λα=ἀγελάς). Πουλῶ τὴν αἴγίαν μου γὰ ἀγγονίν, ὅχι γὰ σφαῖν. Ἐπήραμεν ἀγγονίν μὲν καλὴν γαδοῦραν.

ἀγγούρα ἡ, σύννηθ. ἀγούρα Θράκ. (Αἰν.) Κυδων. Κρήτ. κ. ἁ. ἀγγούρας ὁ, Μακεδ.

Μεγεθ. τοῦ οὖς. ἀγγούρι.

1) Μέγας σικυὸς σύννηθ.: Ἀγόρασα μὴ ἀγγούρα τόση! Δὲν εἶχε μικρὰ ἀγγούρια, εἶχε καὶ ἀγγούρες τόσες καὶ δὲν τοῖς ἀγόρασα. Μωρέ, τί ἀγγούρα εἶν' αὐτή! Συνών. ἄγγουρος.

2) Ὁ ὑδροπέπων Θράκ. (Αἰν.) 3) Μεταφ. παχὺς Μακεδ.

ἀγγουράγκαθο τό, ἁμαρτ. ἀγουράκατ-το Σύμ.

Ἐκ τῶν οὖς. ἀγγούρι καὶ ἀγκάθι.

Διὰ τῆς λ. δηλοῦνται διάφορα φυλλάκανθα φυτὰ τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae). Συνών. γαῖδο-ράγκαθο. [**]

ἀγγουράκι τό, κοιν. ἀγουράκι Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.) Σῦρ. (Ἑρμούπ.) κ. ἁ. ἀγουράτσι Μέγαρ. κ. ἁ.

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. ἀγγούρι.

1) Μικρὸς σικυὸς κοιν.: Φρ. Τοῦ βγήκε μπροστὰ-τοῦ φύτρωσ' ἐν' ἀγγουράκι (εὐρέθη πρὸ δυσκολίας δυσπερβλή-του) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) Συνών. ἀγγουρέλλι, ἀγγουρό-πουλλο 1, ἀγγουρούδιν. β) Ὁ μόλις ἀναπτυχθεὶς καρπὸς τῆς πεπονεᾶς, ὁ μικρὸς ὑδροπέπων Σῦρ. (Ἑρμούπ.)

2) Ὁ καρπὸς τῆς καππάρεως Μέγαρ.: Πῆγα τσαὶ μά-ζεψα λίγ' ἀγγουράτσια τῆς κάππαρης. 3) Τὸ ἀγριώχορτον ὑποχοίρις ἢ Κρητικὴ (hypochoeris Cretensis) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (compositae) Κέρκ. Παξ. Πβ. ἀγγουρε-λαῖά 2.

ἀγγουραρμιά ἡ, Ἡπ. Μακεδ. (Βελβ.) κ. ἁ.—Λεξ. Βυζ.

Ἐκ τῶν οὖς. ἀγγούρι καὶ ἄρμη.

1) Ἄλμη, ἐντὸς τῆς ὁποίας τίθενται οἱ σικυοὶ Μακεδ. (Βελβ.) κ.ά. 2) Οἱ ἐν ἄλμῃ τιθέμενοι σικυοὶ Ἦπ. κ.ά. — Λεξ. Βυζ.

άγγουρας ὁ, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι.

Ὁ πωλῶν σικυούς. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. Χίος.

άγγουράτος ἐπίθ. Εὐβ. (Κάρυστ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -άτος.

Ὁ ἔχων σχῆμα σικυοῦ: Ἄσμ.

Κάνει σῦκα άγγουράτα | κι ἀπομέσα σκουληκάτα.

άγγουράτσα ἡ, Πελοπν. (Αἶγ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι.

Τὸ φυτὸν πικραγγουρά (ecballium elaterium) Πβ. ΠΓεννάδ. 299.

άγγουρας ἡ, άγγουρέα Αἶγιν. Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) άγουρέα Μέγαρ. άγουρέ Ἰκαρ. Δ. Κρήτ. άγγουρά σύνηθ. άγουρά πολλὰ. άγουρά Α. Κρήτ. άγγουρά Κύπρ.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι κατὰ τὰ πολλὰ εἰς -εἰς ὄν. φυτῶν.

1) 1) Τὸ φυτὸν πέπων ὁ ἡμερος (cucumis sativus) τῆς τάξεως τῶν κολοκυνθωδῶν (cucurbitaceae), ὁ τῶν ἀρχαίων σικυὸς σύνηθ. Συνών. ἀγγούρι 1 γ, νεραγγουρά, σικυά. β) Τὸ φυτὸν πέπων ὁ κοινὸς (cucumis melo), ἡ πεπονιά Ἦπ. Κύθν. 2) Κῆπος πεφυτευμένος ἐκ σικυῶν Κάρπ. Κύπρ.: Ἦπ. ἐν-νὰ ποτίσω τὴν άγγουράν μου. Συνών. άγγουρεῶνας, άγγουροκήπος. II) Ἡ ὁσμὴ τοῦ σικυοῦ Κρήτ. Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) κ.ά.: Ἄγγουρέαν μυρίζ' (μυρίζει) Τραπ. Χαλδ. Συνών. άγγουρίλα. [**]

άγγουρελαία ἡ, Ἰων. (Κρήν.) Κέρκ. (Ἀργυράδ.) άγγουρολαία Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀγγούρι καὶ εἰλαία.

1) Ἐλαία μεγάλου μεγέθους Ἰων. (Κρήν.) 2) Ἀγριόχορτον ἐδώδιμον, πιθανῶς ὑποχοιρίς ἡ Κρητικὴ (hypochoeris Cretensis). Πβ. άγγουράκι 3. [**]

άγγουρέλλι τό, ἀμάρτ. άγγ'εἰλί Θεσσ. (Πήλ.)

Ὑποκορ. τοῦ οὖσ. ἀγγούρι.

Μικρὸς σικυός. Συνών. ἰδ. ἐν λ. άγγουράκι 1.

άγγουρένιος ἐπίθ. ἀμάρτ. άγουρένιος Κεφαλλ. κ.ά. άγγουρένιος Πόντ. (Χαλδ.) άγγουρένες Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ ἐκ σικυῶν παρεσκευασμένος ἐνθ' ἄν.: Σαλάτα άγουρένια Κεφαλλ. Ἀγγουρένᾱ στύπα (ξινὰ ἀπὸ άγγούρια, ἥτοι σικυοὶ ἐν ὀξάλμῃ συσκευασμένοι) Χαλδ. || Φρ. Ἀγγουρένεν ἐν! (πρὸς τὸν λέγοντα ψευδῶς ἡ ἀπιθάνως περὶ τινος πράγματος ὅτι εἶναι τοιοῦτον ἡ τοιοῦτον) Τραπ. Συνών. άγγούρια! κολοκύθια!

άγγουρεῶνας ὁ, ἀμάρτ. άγγουρεῶνα ἡ, Καπ. (Σιλ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι.

Τόπος ὅπου σπεύρονται τὰ σικυοειδῆ. Συνών. άγγουρεῖ 1 2, άγγουροκήπος.

άγγούρι τό, άγγούριν Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κερασ. Οἶν.) άγγούρι κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καπ. Πόντ. (Οἶν.) Τσακων. άγούρι πολλὰ. άγγούρ' βόρ. ἰδιώμ. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Κρώμν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) άγούρ' βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ μεσν. οὖσ. ἀγγούριν.

1) Ὁ καρπὸς τῆς άγγουρεῶς, πέπωνος τοῦ ἡμέρου (cucumis sativus) τῆς τάξεως τῶν κολοκυνθωδῶν (cucurbitaceae), σικυὸς κοιν. καὶ Ἀπουλ. (Καλημ.) Καπ. Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Φρ. Δὲν ἀξίζ' ἐν' άγούρ' (ἐπὶ πράγματι εὐτελεστάτου) Θράκ. (Αἶν.) Τὰ βρῆκε άγγούρια (εὐρέθη πρὸ δυσκολιῶν) πολλὰ. (Συνών. φρ. τὰ βρῆκε μπαστούνια). Σεφύτρωσ' ἐν' άγγούρι (συνών. τῇ προηγουμένῃ) πολλὰ. Ἐτοῦτο εἶναι τ' άγούρι (ἐδῶ ἔγκειται ἡ δυσκολία) Κεφαλλ. Μοῦ βγαλε άγούρια (ἐπρόβαλεν ἐμπόδια) Σῦρ. (Ἐρμούπ.) Ἀγγούρια! (πρὸς τὸν λέγοντά τι, ὅπερ ὁ ἀκούων θεωρεῖ ψευδὲς καὶ ἀποδοκιμάζει) πολλὰ. (Συνών. φρ. άγγουρένεν ἐν! κολοκύθια!) || Παροιμ.

Μὴ χορεύης φούρια φούρια | κι ὁ χορὸς δὲν εἶν' άγγούρια

(ἐνέργει βραδέως καὶ προσεκτικῶς) Προπ. (Κύζ.) Συνών. ἀμελέτητο, ἀμίλητο, δροσινό, δροσίτης, καστραβέτσι, κατσούνι, νεράγγουρο, παράξενο, συμπάθειο, τρυφερό. Πβ. ἀντιζούρι, ξυλάγγουρο, τετραγγουρο. Πληθ. Ἀγγούρια τοπων. Θράκ. β) Μεταφ. τὸ ἀνδρικὸν αἰδοῖον Πελοπν. (Λακων.) Πόντ. (Κερασ. Ὀφ. Τραπ.) Στερελλ. (Τριχων.) γ) Τὸ φυτὸν άγγουρά Πόντ. (Κοτύωρ.): Ἀρδεύω τ' άγγούρ'. Συνών. άγγουρεῖ 1 1. δ) Παιδιά ἐπὶ ἀμμόδους ἐδάφους, καθ' ἣν δύο συμπλέκοντες τὰς χεῖρας ὀριζοντίας δέχονται ἐπ' αὐτῶν τρίτον συμπαίκτην πρηνῇ καὶ ἐρωτοῦν αὐτὸν «τί σοῦ φερε ὁ πατέρας σου;», εἰς τὴν ἀπάντησιν δὲ αὐτοῦ «ἐν' άγγούρι» ἀποκρίνονται «πέσε κάτω σὰ γαϊδούρι» καὶ τὸν ἀφίνουν νὰ πέσῃ Πελοπν. (Κυνουρ.) 2) Ὁ καρπὸς σικυοῦ τοῦ ὑδροπέπονος (citrullus vulgaris) Θήρ. Θεσσ. (Τρίκκ.) Συνών. καρπούζι, χειμωνικό. 3) Ὁ ἄωρος καρπὸς πέπονος τοῦ κοινοῦ (cucumis melo) Θεσσ. Κύθν. 4) Εἶδος ἀποστήματος Σύμ. [**]

άγγουρίλα ἡ, σύνηθ. άγουρίλα Μέγαρ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ οὖσ. ἀγγούρι καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίλα.

Ἡ ὁσμὴ τοῦ σικυοῦ ἐνθ' ἄν.: Ἀγγουρίλας μυρίζει Αἶγιν. Συνών. άγγουρεῖ 2 II.

άγγουροαντράκλα ἡ, Πελοπν. (Μεσσ. Τριφυλ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀγγούρι καὶ ἀντράκλα.

Σαλάτα παρεσκευασμένη ἐκ τεμαχισμένων σικυῶν καὶ ἀντράκλας.

άγγουροβλάσταρον Πόντ. (Τραπ.) άγγουροβλάσταρο Πόντ. (Ὀφ.) κ.ά.

Ἐκ τῶν οὖσ. ἀγγούρι καὶ βλαστάρει.

